

Chương 19

Buổi sáng một ngày cuối thu, Péng dậy sớm nhất nhà. Nàng hí hục xới com và nướng lại mấy xếp cá cho những người đi gặt.

Hàm cũng dậy sớm chẳng kém nàng mấy chút. Chàng cũng thích đi gặt với mọi người.

Péng hỏi người yêu :

- Hôm nay anh cùng đi gặt với em nhé, cho nó vui vẻ. Gặt cánh đồng lúa tốt nhất anh tha hồ mà thích. Em bảo cho anh biết trước, các cô ở trong làng khen anh chăm chỉ làm việc lắm. Hôm em đi hái rau với Ngân gặp Tó, Tón và mấy cô bạn gửi nhời em bảo anh thế này: "Có nhời nhắn với thầy giáo, lúa năm nay tốt là nhờ công của thầy đấy."

- Anh cũng định đi gặt nên mới dậy sớm đấy chứ! Không hiểu tại sao anh thấy hơi buồn một chút.

Nàng yên lặng cho củi vào bếp rồi mãi sau mới lên tiếng hỏi:

- Anh buồn gì thế? Có thể nói cho em nghe được không ?Hoặc là Ngân nói điều gì anh không bằng lòng fải không ?

- Không em ạ! Anh thấy nhớ quê hương quá, nhất là cái buồn thu về, anh không sao quên được cánh đồng lúa bát ngát kéo thẳng tới ven sông. Quê anh ở Nam Định xa lắm. Anh có về thì lâu lên một chút. Chùa, đình làng anh đẹp lắm.

Péng tiếp nhời:

- Em biết rồi! Làng Hành Thiện quê của bao người trước đây đã đem bao nhiêu vàng, bạc đổi thóc lúa nhà em đem về xuôi. Họ nói rằng chùa chiền ở đây đẹp lắm. Làng bao bọc bởi phụ lưu sông Ninh Cơ phải không anh? Những người đàn bà Hành Thiện có một đặc tính riêng sau khi ăn com xong cầm đĩa chùi miệng.

- Em giỏi quá nhận xét đúng đấy.

Trong lúc ấy Péng vẫn nhìn ánh lửa, nàng ngòì đối diện với Hàm. Qua nét mặt nàng có vẻ buồn, tư lự, mãi sau nàng mới nói:

- Em cũng thấy hơi buồn nếu anh về xuôi. Liệu anh có thể cho em theo về được không?

- Được lắm, một mình em thôi nhé!

Trời đã sáng hẳn, cơm xôi chín tới, cá nướng xong xuôi, các cô thợ gặt cũng vừa kịp tới. Họ gọi Péng từ dưới cổng vọng lên:

- Đi thôi! Trời sáng lắm rồi.

Péng gọi họ lên ăn cơm lót dạ rồi cùng ra đồng. Nàng khoe với cả bọn: hôm nay thầy giáo cũng đi gặt. Rồi nàng bảo họ:

- Cứ lên đây đã.

Có tiếng đáp lại:

- Thì cùng lên nào.

Tó trả lời xong nàng chạy lên nhà, trong lúc ấy cả hai cùng ra cửa đón. Hàm bảo:

- Tó, kìa khẩu cón (Tó ơi ăn cơm đã).

Tất cả mười người đi gặt lấy cón nhà Péng đều lên nhà ăn uống.

Sau bữa cơm vui vẻ họ gọi nàng và thầy giáo đi gặt:

- Péng, sáy, pay. (Péng ơi, thầy ơi, đi thôi).

Ra tới đồng Péng bảo Hàm:

- Hái đây, anh tập gặt đi. Anh phải gặt từng bông rồi tuốt vỏ lúa; cứ hai nắm chặt tay thì anh gọi em lại bó cho thành một "hoa".

Chàng gặt đầu làm theo lời người yêu. Phần nhiều lúa mạn ngược là lúa nếp. Họ thường gặt bằng hái nhỏ cả.

Tay phải cầm hái nhỏ, tay trái vơ lúa trong một lúc khá lâu, chàng đã gặt liên được bốn nắm chặt tay, hai hoa lúa rồi mới gọi Péng:

- Péng ơi ! Lại bó hộ nào.

Tó gặt cạnh đó lên tiếng:

- Thôi thầy để đấy noọng buộc cho. Chị Péng ở mãi xa kia kia. Có lại thì mất nhiều thời giờ.

Đúng ra, đó chỉ là một lẽ, nàng sơn nữ này cũng muốn làm quen với chàng trong những cuộc nói chuyện hoặc được nghe chàng kể những chuyện lạ và hay. Ngăn cùng đi gặt nên cũng có dịp nói đùa:

- Cái người "keo" này gặt nhanh đấy "Noọng" cứ tưởng mới được một hoa, nhìn ra đã thấy gập đôi rồi. Cố gặt lên nhe!

- Vâng tôi xin nghe theo lời cô sơn nữ sắp đi lấy chồng.

- Ai bảo thày thế?

- người ta chứ còn ai.

Ngăn thẹn đỏ mặt vì Tó trêu thêm:

- Thày ạ, thế mà cô ấy còn nói dối "Noọng" đấy. Nay mai sắp sửa làm vợ lẽ một quan to.

Hàm lắng tai nghe và cũng ngạc nhiên không hiểu sao Tó lại biết chuyện ấy. "Là vợ hai quan to" mà Tó vừa nói đây ám chỉ trực tiếp vào chàng.

Vừa vắn lúc ấy Péng đến chỗ các cô và Hàm đang gặt. Trước khi hỏi chàng, nàng mỉm cười:

- Anh gặt chậm đấy nhé! Chúng em gặt một buổi sớm ít nhất phải được hai mươi bốn hoa. Anh mới được bốn hoa thôi à. Để em gặt đỡ nhé.

Hàm đáp:

- Lúc này cô Ngăn khen tôi gặt nhanh, bây giờ em lại chê gặt chậm. Thế thì biết nghe lời ai là phải.

Tó xen thêm:

- Thì nghe cả hai người cũng được chớ sao.

Hàm nghe không rõ tưởng rằng cô gái kia bảo chàng lấy hai vợ cũng được, nếu không có Ngăn gọi, nhất định chàng hỏi lại thì buổi nay phải cười vỡ bụng.

- Thày ơi! Có ai lên hỏi thày đấy. Một người mặc quần áo nâu mà trước đây đi với thày.

Ngăn báo tin cho chàng biết. Một hy vọng lớn. Tim chàng đập mạnh. Chàng sung sướng vô hạn. Chú chàng lên chơi thì chàng lại có cơ chinh 1đáng về thăm quê quán. Làng Hành Thiện lúc đó hiện ra trước mắt chàng rõ mồn một. Làng Hành Thiện hình như một ocn cá chép, đầu và đuôi có miếu có chùa. Làng có lũy tre xanh bao bọc. Chỗ kia là nhà chàng không biết rằng cha mẹ anh em còn

sống cả hay không ? Tất cả những điều ấy sẽ được trả lời trên môi chú chàng. Chàng chạy vội lại chỗ bóng người quần áo nâu kia rồi hít hã gọi lớn từ đằng xa.

- Chú mới lên đây ạ.

- Vâng! Cháu cũng đi gặt. Độ này chịu khó làm ăn quá nhỉ !

Chàng cảm thấy lời nói kia sao lại hần học ngay từ buổi đầu và nếu không nhầm thì là mai mĩa. Nhưng chàng cứ đáp lời thản nhiên:

- Thưa chú, hoàn cảnh xã hội tạo nên con người cháu tháo vát, làm lụng.

- Thôi! Chúng ta cùng về cả. Chú sẽ nói chuyện nhà cho cháu hay.

Péng chạy lại rồi chào người chú họ của chàng, cũng là chú họ tương lai của nàng.

Hàm giới thiệu Péng với chú:

- Đây là con ông Bang, chắc chú chưa quên và cũng là người vợ tương lai của cháu.

Người chú bỗng tái mét mặt đi, trong một lát mới trấn tĩnh được. Ông ta bảo Péng:

- Tôi xin phép cô, chúng tôi về nhà một chút.

Péng chấp tay trịnh trọng thưa lại:

- Thưa ông, để cháu đưa về ạ

Cả ba người đi trên bờ ruộng, không một ai nói năng gì. Mỗi người đều nghĩ riêng.

Péng hơi buồn vì chuyên này Hàm sẽ xa nàng một thời gian, dù chỉ là một ngày cũng dài lắm.

Hàm đang thắc mắc về hành động của chú mình vừa qua. Bao nhiêu câu hỏi quay lộn trong óc: "Có lẽ chú ta lên đây báo tin về nhà lấy vợ. Đúng rồi, khi nghe ta giới thiệu Péng là vợ tương lai, mặt chú tái mét trong một vài phút mới trấn tĩnh lại được. Hay là có việc gì quan trọng xảy ra".

Chú Hàm cũng nghĩ một nẻo. Cái thằng cháu ở trên nay hơn một năm giờ, đã chóng quên quê cha đất tổ để rồi yêu con ông chủ. Thật là nó quá nhẫn tâm.

Chẳng biết trong thời gian ấy có bao nhiêu việc quan trọng xảy ra từ việc nhà cho đến việc nước.

Gia đình Hàm đã biến chuyển. Bà cụ đã mất đi vì không chịu được nạn đói kém hoành hành.

Khi chú Hàm đem chàng lên miền thượng du để bán lấy một số thóc thì bà cụ đã qua đời. Ông cụ phều phào hết hơi vì đã đói lâu ngày:

- B.....à.....nó...ch.....ết rồi.

Sắn gạo chú Hàm thổi nấu cho ông cụ ăn nhưng rồi chẳng hiểu ra sao được một ít lâu, ông cụ lăn ra chết. Và trong lúc ấy làng nước còn sót lại cũng bị chết một phần đông. Người ta bảo nhau là "chết no".

Hai chị gái chàng bị một số lính ở phủ về bắt đem đi đâu mất.

Mãi về sau này, có người làng cho biết tin: chúng hành hạ bằng trò dã man, bắt hai chị em chàng làm vợ toàn đội.

Bốn cái làng trong một lúc, gia đình chàng còn đưa em giai lên sáu tuổi sống sót.

Việc nước, quân Nhật đã đầu hàng Đồng Minh nên chàng có thể trở về nhà nhận lấy số ruộng của cha mẹ để lại.

Chú Hàm suy nghĩ mãi có nên để cho cháu biết những tin đó không?

Suốt được đường, chú chàng luôn luôn tìm điều lợi hại.

- Đến nhà rồi chú ạ. Kia là bà mẹ tương lai của cháu đấy.

Chú Hàm chào bà cụ rất kính cẩn và thưa:

- Chúng cháu ở dưới quê lên thăm cháu nó. Được nó cho biết ơn hai cụ rất nhiều.

Bà Bang ngắt lời và bảo Péng :

- Con nói thạo mời ông lên nhà chơi.

Sau khi mời chú người vào sập, Hàm lắng tai nghe kể chuyện tình hình quê nhà.

Péng ngồi ở ngoài bếp lắng tai nghe, đôi khi cũng không thông câu chuyện, nàng cũng đoán được qua nét mặt hơi buồn của người chồng tương lai. Mỗi lúc

ông chủ gằn giọng nói, Hàm xót như bụng quặn đau. Chàng cố mím môi lại để nén chịu. Nếu không phải là chàng trai sắt đá, buổi nay đã phải chảy máu mắt.

Bố chết, mẹ chết, hai chị chết, gia đình chết, chỉ còn một người em và ta đang chết dở.

Chàng mơ tưởng lại quê chàng, êm đẹp biết là bao! Con sông bao bọc quanh làng, có miếu đẹp, chùa cổ kính. Nhưng còn để mà làm gì? Nếu chùa bỏ hoang, ruộng đã chôn bao xác người, sông đã uống bao nhiêu máu, miếu đã mất cả đồng và nhà cửa đã bốc mùi xú ối, cỏ mọc xanh um.

Và cái tang đau đớn nhất cho riêng chàng là gia đình đã gần kiệt nọc.

Péng đem ấm nước ra pha chè. Đồng thời lợi dụng nhìn sắc mặt hai chú cháu. Nét mặt của hai người tiêu biểu cho bao dân chúng Thái Bình, Nam Định đã khổ ải vì nạn đói vừa qua. Péng đoán như vậy. Nét mặt họ đầy những uất ức.

Péng không dám hỏi ngay vì sợ chỉ gây cho Hàm nỗi đau đớn xót xa. Nàng nghĩ một mình:

Thôi cứ để cho vết thương ấy dịu đã rồi hãy xoa thuốc thì mới đỡ đau. Nếu khơi ra bây giờ chỉ thêm chảy nhiều máu.

Nàng ra ngoài hiên giả vờ giã cối gạo, mặc cho hai chú cháu tự do đàm luận.

Bà Bang đi vào vừa tới cửa, nàng níu áo lại van nài:

- Mẹ đừng vào vội, để cho anh con nói chuyện tự nhiên. Anh con đang buồn bã vì không biết hai chú cháu nói chuyện gì đó. Con chỉ hiểu hình như gia đình anh con tan nát.

Nói xong nàng gục đầu xuống cối. Bà mẹ chẳng hiểu rõ đầu đuôi câu chuyện ra sao.